

Hoge verwachtingen: tips voor de leerkracht

Print de kaarten dubbelzijdig!

Taal & communicatie

Wat doet de leerkracht wél?

- Reageert op uitspraken als “Dit kan ik niet” met groeitaal, bijvoorbeeld: “Je kunt het nog niet, laten we kijken wat een eerste stap is.”
- Stelt open, verdiepende vragen aan alle leerlingen, ongeacht niveau.
- Geeft iedereen bewust spreektijd (bijv. via beurtkaartjes of denktijd).
- Vraagt door bij onvolledige antwoorden: “Kun je uitleggen hoe je dat bedoelt?”
- Benoemt concreet wat er goed gaat, niet alleen dát het goed gaat.
- Introduceert nieuwe woorden en denktaal en verwacht dat leerlingen die gebruiken.
- Laat leerlingen elkaars ideeën verwoorden en aanvullen.

Aanbod & instructie

Wat doet de leerkracht wél?

- Zorgt dat alle leerlingen toegang houden tot de basisdoelen.
- Differentieert in ondersteuning, niet in ambitie.
- Biedt verlengde instructie volledig aan, ook bij tijdsdruk.
- Geeft leerlingen uitdagende denk- en ontwerptaken, niet alleen uitvoerend werk.
- Gebruikt extra tijd voor verdieping of verrijking, naast herhaling.
- Laat leerlingen taken afronden met passende ondersteuning, in plaats van overslaan.
- Verwacht dat iedere leerling actief meedenkt tijdens projecten.

Verwachtingen & overtuigingen

Wat doet de leerkracht wél?

- Spreekt over leerlingen in termen van ontwikkeling en potentie.
- Stelt leerdoelen op basis van het curriculum, niet op aannames over achtergrond.
- Blijft leerlingen bevragen, ook als antwoorden kort of onzeker zijn.
- Ziet resultaten als momentopnames, niet als vaststaand bewijs.
- Gebruikt toetsen om onderwijs bij te sturen, niet om kansen te beperken.
- Vermijdt vaste labels (“geen rekentalent”) en spreekt in leerbare vaardigheden.
- Reflecteert bewust op eigen aannames en overtuigingen.

Verwachtingen & overtuigingen

- Welke aannames heb ik over deze leerling of groep?
- Waar baseer ik mijn verwachtingen op?
- Blijf ik iedere leerling actief bevragen?
- Zie ik resultaten als vaststaand of als ontwikkelbaar?
- Gebruik ik taal die groei mogelijk maakt?

→ Welke overtuiging wil ik kritisch onderzoeken?

Aanbod & instructie

- Werken alle leerlingen aan de kerndoelen?
- Differentieer ik vooral in ondersteuning (en niet in niveau)?
- Krijgt verlengde instructie voldoende tijd en aandacht?
- Wie krijgt denk- en ontwerptaken – en wie niet?
- Gebruik ik extra tijd ook voor uitdaging?

→ Welke leerling kan ik morgen meer cognitief uitdagen?

Taal & communicatie

- Welke woorden gebruik ik wanneer een leerling vastloopt?
- Stel ik open vragen aan alle leerlingen?
- Wie komt vaak aan het woord – en wie minder?
- Vraag ik door als een antwoord nog niet compleet is?
- Benoem ik wat leerlingen inhoudelijk goed doen?

→ Wat kan ik morgen anders of bewuster doen?

Gedrag & zelfstandigheid

Wat doet de leerkracht wél?

- Hanteert regels consistent voor alle leerlingen.
- Benoemt gewenst gedrag expliciet en verwacht dit ook daadwerkelijk.
- Stimuleert zelfstandigheid met duidelijke stappen en hulpmiddelen.
- Geeft eerst denktijd voordat hulp wordt geboden.
- Laat leerlingen zelf oplossingen bedenken bij vastlopen.
- Verdeelt verantwoordelijkheid eerlijk bij samenwerkend leren.
- Ziet gedrag als iets wat aangeleerd en ontwikkeld kan worden.

Feedback & doelen

Wat doet de leerkracht wél?

- Benoemt vooraf heldere, begrijpelijke leerdoelen.
- Geeft feedback die antwoord geeft op:
 - o Wat ging goed?
 - o Wat kan beter?
 - o Hoe pak je dat aan?
- Bespreekt fouten klassikaal als leermomenten.
- Richt feedback op inhoudelijke groei, niet alleen op inzet.
- Laat leerlingen verwoorden wat ze geleerd hebben en waarom.
- Gebruikt succescriteria zodat leerlingen weten wanneer iets “goed” is.
- Stimuleert zelf- en peerfeedback.

Team & schoolcontext

Wat doet de leerkracht wél?

- Spreekt met elkaar over ambitie, niet alleen over ondersteuning.
- Formuleert gezamenlijke verwachtingen voor leerlingen.
- Bespreekt leerlingen in termen van mogelijkheden en volgende stappen.
- Stemmen verwachtingen onderling af om willekeur te voorkomen.
- Houdt doelen hoog, ook als eerdere resultaten lager waren.
- Baseert besluiten op meerdere bronnen, niet alleen laagste scores.
- Creëert een schoolcultuur waarin hoge verwachtingen de norm zijn.

Team & schoolcontext

- Spreken we als team dezelfde verwachtingen uit?
- Gaat het gesprek over mogelijkheden én ambitie?
- Stemmen we verwachtingen voor leerlingen af?
- Waar laten we resultaten leidend zijn – en waar ontwikkeling?
- Welke ruimte zien we nog voor groei?

➔ Welke afspraak of vraag nemen we mee naar het team?

Feedback & doelen

- Zijn de leerdoelen voor leerlingen helder?
- Waar gaat mijn feedback vooral over: inzet of inhoud?
- Bespreek ik fouten als leerkansen?
- Weten leerlingen wat ze geleerd hebben?
- Gebruik ik feedback om vooruit te helpen?

➔ Welke feedbackzin wil ik morgen bewuster inzetten?

Gedrag & zelfstandigheid

- Pas ik regels consequent toe bij iedereen?
- Geef ik leerlingen voldoende denktijd vóór hulp?
- Neem ik soms te snel over?
- Hoeveel verantwoordelijkheid geef ik deze leerling?
- Wat leer ik leerlingen expliciet aan?

➔ Wat kan ik loslaten zodat een leerling kan groeien?